

OBSAH

Předmluva	8
1 Úvod	14
1.1 Současné názory na otázku „co je diabetes mellitus?“	14
1.2 Současné názory na otázku „co je diabetologie?“	17
2 Historie	19
2.1 Významné objevy související s DM a inzulinem	19
3 Typy diabetu a poruch glukózové homeostázy	22
3.1 Standardní klasifikace	22
3.2 Zastřešující pojmy	22
3.3 Synonyma a další pojmy	22
4 Rizikové faktory diabetu	24
4.1 Diabetes mellitus 1. typu	24
4.2 Diabetes mellitus 2. typu	24
5 Epidemiologie a statistika	27
5.1 Diabetes mellitus v ČR (2011)	27
5.2 Diabetologické ordinace v ČR (2011)	27
5.3 Incidence a mortalita v ČR	27
5.4 Prevalence jednotlivých poruch glukózové homeostázy v ČR	28
5.5 Výhled na nejbližší roky	28
6 Patofyziologie	29
6.1 Glukóza – základní fakta	29
6.2 Pankreatické ostrůvky – základní fakta	30
6.3 Inzulin – základní fakta	31
6.4 Mechanismus sekrece inzulinu	32
6.5 Inzulinový receptor a jeho signalizace	34
6.6 Vstup glukózy do buněk	36
6.7 Jaké účinky má inzulin?	38
6.8 Inzulinová rezistence a inzulinová deficience	38
6.9 Pět stadií/stupňů diabetes mellitus 2. typu aneb přirozená progrese DM2. ...	39
6.10 Patofyziologie prediabetu	40
6.11 Od triumvirátu k zlověstnému oktetu	41
6.12 Inkretiny v regulaci glukózové homeostázy	44
7 Diagnostika diabetu	46
7.1 Rozhodovací meze	46
7.2 Význam jednotlivých vyšetření v diagnostice diabetu	49

7.3	Diferenciální diagnóza mezi diabetem 1. a 2. typu	50
7.4	Diagnostika gestačního diabetu	50
7.5	Monogenní diabetes	51
7.6	Selfmonitoring glykemie (SG) a kontinuální monitorace glukózy (KMG) ..	53
7.7	Prediabetes	53
7.8	Stanovení mikroalbuminurie	54
8	Symptomatologie diabetu	55
8.1	Symptomatologie DM 1. typu	55
8.2	Symptomatologie DM 2. typu	55
8.3	Projevy hypoglykemie	55
8.4	Projevy diabetické ketoacidózy	56
8.5	Projevy chronických komplikací	57
9	Strategie léčby diabetu	58
9.1	Jak se měnila strategie léčby DM1?	58
9.2	Jak se měnila strategie léčby DM2?	59
10	Dietní léčba	62
10.1	Cíle dietní léčby	62
10.2	Dietní doporučení pro obézní nemocné s DM2	62
11	Léčba inzulinem	64
11.1	Indikace léčby inzulinem	64
11.2	Lidské inzuliny	64
11.3	Přehled inzulinů a inzulinových analog podle trvání účinku	65
11.4	Premixované inzuliny	67
11.5	Inzulinová pera a dávkovače inzulinu	67
11.6	Fyziologické základy léčby inzulinem	67
11.7	Inzulinové režimy	68
11.8	Individualizace léčby inzulinem	71
12	Neinzulinová antidiabetika	72
12.1	Antidiabetika – terminologie a historie	72
12.2	Antidiabetika – dělení podle mechanismu účinku	74
12.3	Metformin	76
12.4	Thiazolidindiony (glitazony)	78
12.5	Deriváty sulfonylurey	80
12.6	Nesulfonylureová sekretagoga (glinidy)	83
12.7	Léky ovlivňující inkretinový systém	85
12.8	Inhibitory střevních alfa-glukosidáz	89
12.9	Inhibitory SGLT2 (glifloziny)	90
12.10	Kombinace antidiabetik	91
12.11	Volba antidiabetické léčby	93
13	Akutní komplikace diabetu	97
13.1	Hypoglykemie	97
13.2	Diabetická ketoacidóza	99

13.3	Hyperglykemické kóma	100
13.4	Laktátová acidóza	101
14	Chronické komplikace diabetu	102
14.1	Diabetická nefropatie	102
14.2	Diabetická retinopatie	104
14.3	Diabetická neuropatie	106
14.4	Syndrom diabetické nohy	111
15	Prediabetes	113
15.1	Diagnostika	113
15.2	Nefarmakologická léčba	113
15.3	Farmakologická léčba	113
15.4	Prediabetes a kardiovaskulární riziko	114
15.5	Metabolický syndrom	114
16	Edukace nemocných s diabetem	117
16.1	Co si představujeme pod pojmem edukace pro diabetiky?	117
16.2	Národní edukační diabetologické programy	119
16.3	Psychologické aspekty edukace a léčby diabetiků 2. typu	120
Přílohy	123
A.	Co to je, když se řekne	125
B.	Klinické studie	132
C.	Zkratky často používané v diabetologii	134
D.	Diabetologická centra v ČR	140
Literatura	142
Medailonek autorky	144
Rejstřík	146